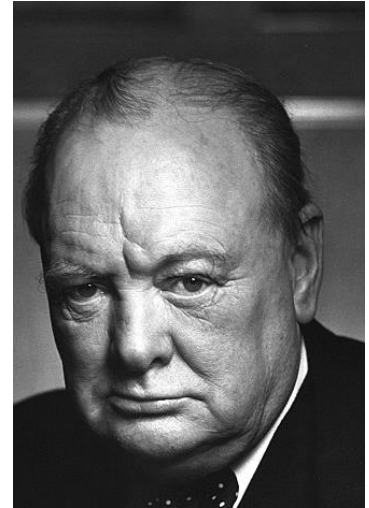

Banen kridtes op

Winston Churchill var premierminister i Storbritannien fra 1940 til 1945. Herunder er hans berømte "Jerntæppetale", som blev holdt på et universitet i USA kort tid efter 2. verdenskrigs afslutning. Dette fik få dage efter Sovjetunionens leder, Josef Stalin til at irettesætte ham. Ved også at inddrage den amerikanske præsident Trumans tale året efter, kan du få en indsigt i modsætningerne mellem disse stormagter.

Læs uddrag af Churchills Jerntæppetale (kilde 1) og svar på følgende spørgsmål:

- Forklar med egne ord, hvad denne kilde handler om
- Med hvilke tillægsord beskriver Churchill Stalin og Sovjet-Rusland?
- Hvad tror du, at Churchill mener med, at der er en voksende kontrol fra Moskva?
- Hvad tror du, at Stalin svarede på denne tale?

Winston Churchill. 1874-1965.
Premierminister i Storbritannien 1940-1945

Kilde 1 (Churchill)

Churchills "jerntæppetale" på Westminster College, Fulton, Missouri, USA, den 5. marts 1946.

En skygge er faldet hen over de skuepladser, som så nylig blev oplyst af den allierede sejr. Ingen ved, hvad Sovjet-Rusland og dens kommunistiske internationale organisation har til hensigt at gøre i den nærmeste fremtid, eller hvor grænserne er - hvis der er nogen - for deres ekspansive omvendelsestendenser.

Jeg nærer stor beundring og agtelse for det tapre russiske folk og for min krigskammerat marskal Stalin. Der er i Storbritannien en dyb sympati og velvilje - og jeg tvivler ikke om, at der også er det her - for alle de russiske folkeslag og en vilje til at holde fast ved et vedvarende venskab gennem alle de mange stridigheder og tilbageslag. Vi forstår det russiske behov for at sikre sine vestlige grænser ved at fjerne enhver mulighed for tysk aggression. Vi byder Rusland velkommen til at indtage sin berettigede plads blandt verdens ledende nationer. Vi byder dets flag velkommen på havene. Frem for alt hilser vi konstante, hyppige og voksende kontakter mellem det russiske folk og vort eget folk på begge sider Atlanten velkommen. Men det er min pligt - thi jeg er sikker på, De ønsker jeg skal sige tingene, som jeg ser dem - at stille Dem visse kendsgerninger for øje om den nuværende stilling i Europa.

Fra Stettin i det baltiske til Trieste i det adriatiske område har et jerntæppe sænket sig gennem kontinentet. Bag denne linie ligger hovedstæderne i alle Central- og Østeuropas gamle stater. Warszawa, Berlin, Prag, Wien, Budapest og Sofia, alle disse berømte byer og folkene rundt om dem ligger i, hvad jeg må kalde Sovjetsfæren, og alle er de under en eller anden form underkastet ikke blot sovjetindflydelse, men en meget høj og i mange tilfælde voksende grad af kontrol fra Moskva.

Mindre end 2 uger efter Churchills jerntæppetale var der et interview med Josef Stalin i den sovjetiske avis Pravda (kilde 2)

- Forklar med egne ord, hvad denne kilde handler om.
- Hvorfor tror du, at Stalin inddrager Hitler og 2. verdenskrig i dette interview?
- Hvordan forklarer Stalin den voksende sovjetiske indflydelse på regeringerne i de østeuropæiske lande?
- Hvad synes du om dette interview – har Stalin ret/uret?
- Hvordan tror du, at amerikanerne så på dette interview?

Josef Stalin (1898-1953) Josef Stalin var generalsekretær i Sovjetunionens kommunistiske parti i knap 31 år fra udnævnelsen i april 1922 til sin død i marts 1953

Kilde 2. (Josef Stalin)

"I virkeligheden står Churchill nu som krigsmager. Og Churchill står ikke alene. Han har ikke kun venner i England, men også i Amerika. I denne henseende minder det påfaldende meget om Hitler og hans venner ... Som resultat af den tyske invasion har Sovjetunionen i kampe med tyskerne ... mistet omkring 7.000.000 mennesker. Med andre ord, Sovjetunionens tabstal er flere gange større end Englands og Amerikas tilsammen. Det er muligt, at visse kredse prøver at skubbe det sovjetiske folks ofre, som sikrede befrielsen af Europa fra Hitlers åg, ud i glemslen. Men Sovjetunionen kan ikke glemme dem. Man kan derfor spørge, hvad overraskende der kan være i, at Sovjetunionen i et ønske om at garantere sin sikkerhed i fremtiden prøver at opnå, at disse lande i Østeuropa har regeringer, der er loyale imod Sovjetunionen. Hvordan kan man, uden at have mistet sin sunde fornuft, betegne disse fredelige tendenser fra Sovjetunionens side som "ekspansive tendenser"? Mr. Churchill omgår sandheden, når han taler om de kommunistiske partiers tiltagende indflydelse i Østeuropa. Kommunisterne voksede, fordi kommunisterne i de hårde år under fascistisk herredømme i Europa viste sig at være pålidelige, dristige og selvopofrende forkæmpere for folkenes frihed."

Harry S. Truman (1884-1972) Han var USA's præsident fra 1945-1953.

Den 12. marts 1947 bekendtgjorde den amerikanske præsident Harry Truman den såkaldte Truman-doktrin i en tale til USA's kongres. Sammen med Churchills tale den 5. marts 1946 kan Trumans tale også betragtes som starten på Den kolde Krig, idet doktrinen slår en antikommunistisk udenrigspolitik fast.

Læs uddraget af talen af den amerikanske præsident Harry Truman i marts 1947 (kilde 3) og svar på følgende spørgsmål:

- Forklar med egne ord, hvad denne kilde handler om.
- Hvordan beskriver Truman de to livsformer?
- Hvorfor tror du, at Truman udtaler sig så kategorisk?

Kilde 3 (Truman)

"I dette øjeblik af verdenshistorien må næsten enhver nation vælge mellem to forskellige måder at leve på. Valget er alt for ofte ikke frit. Den ene livsform er baseret på flertallets vilje og er karakteriseret af frie institutioner, repræsentativt styre, frie valg, garantier for den personlige frihed, tale- og religionsfrihed og frihed for politisk tryk. Den anden livsform hviler på en minoritets vilje med magt over flertallet. Den hviler på terror og undertrykkelse, en kontrolleret presse, forudbestemte valg og undertrykkelse af den personlige frihed ... De frie folk i verden ser hen til os om hjælp til at fastholde deres frihed. Hvis vi vakler i vor ledelse, bringer vi verdensfreden i fare, og vi vil sikkert bringe vor egen nations velfærd i fare..."